

SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFÖRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO

2024-02-22

Skolverket

Dnr 2024:86

registrator@skolverket.se

Remiss.amnesbetyg@skolverket.se

Remissvar avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan samt inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som anpassad utbildning på gymnasial nivå

Sverigefinländarnas Delegation, Sverigefinska Riksförbundet och Sverigefinska ungdomsförbundet, nedan kallade vi, tackar för möjligheten att skriva ett remissvar avseende förslag till föreskrifter vid införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan. Vårt remissvar berör enbart de delar i föreskrifterna som berör den nationella minoriteten sverigefinnar.

Nya ämnesplaner för nationella minoritetsspråk som modersmålsämnen i gymnasial utbildning

Vi ställer oss positiva till Skolverkets förslag med nya ämnesplaner för modersmål i nationella minoritetsspråket finska som förstaspråk, andraspråk – nybörjare samt andraspråk – fortsättning med tre nivåer om hundra poäng var. Det här kan även leda till att fler vill börja studera modersmål finska, för att då kan eleverna studera på den egna nivån. Vi instämmer med att ämnesbetygens nivåer med genomtänkt kontinuitet och progression ger ökade förutsättningar för långsiktigt lärande.

Vi uppskattar progressionen i kunskaper om minoritetens kultur och historia i det centrala innehållet samt om lagar och bestämmelser som gäller nationella minoriteter. På nivå tre - finska som förstaspråk önskar vi ett tillägg till estetiska uttryck samt litterära verk med några verk av sverigefinska musiker, bildkonstnärer, författare mm.

Synpunkter och kommentarer till konsekvensutredning som berör Skolverkets förslag till ämnesplaner, programstruktur och behörighetsföreskrift för yrkeslärarbehörighet

Vi uppskattar att Skolverket har övervägt en alternativ struktur för modersmålsämnen. Enligt alternativet skulle ämnesplanerna följa samma struktur som de föreslagna ämnesplanerna för moderna språk. Vi ser klara fördelar med den alternativa strukturen på grund av den svaga

ställning som finska språket har haft i Sverige under lång tid med hemspråks- och modersmålsundervisning. Finska språket i Sverige befinner sig i en språkbytesprocess. Handlingskraftiga åtgärder för en framgångsrik revitalisering behövs.

Enligt den struktur för ämnena som Skolverket ändå föreslår kan en elev som har läst exempelvis modersmål – finska som förstaspråk i grundskolan fortsätta sina studier i ämnet modersmål – finska som förstaspråk i gymnasieskolan. En elev som har begränsade kunskaper i modersmål – finska kan istället läsa ämnet modersmål – finska som andraspråk, fortsättning i gymnasieskolan.

Vi kan se fördelen med kontinuitet för elever som har läst modersmål finska i grundskolan och välkomnar ämnesplanen andraspråk-nybörjare med möjlighet att studera finska utan goda kunskaper som förutsättning.

Elever som har läst finska som modernt språk i grundskolan i åk 5–9 får ingen kontinuitet för sitt språkval i gymnasiet. Dessa elever som i gymnasiet skulle börja på nivå 3 i moderna språk finska får börja med nivå 1 i ett annat språk. Bristande kontinuitet och saknaden av progression slår hårt mot elever som inte hade överblick fram till gymnasieutbildningen i åk fem och nio.

Sverigefinska organisationer har vid föregående remissförfaranden angående införandet av ämnesbetyg föreslagit att finska som nationellt minoritetsspråk införs som ett ämne med den gemensamma ämnesplanen för befintliga moderna språk och bör erbjudas som ett alternativ till ämnet modersmål-nationella minoritetsspråk. Vi avser inte att sätta olika elevgruppers behov mot varandra utan har föreslagit att moderna språk finska som ett alternativ till minoritetsspråk modersmål.

Att läsa minoritetsspråk finska som språkval med undervisning av en legitimerad lärare, ger utöver meritpoäng och särskild behörighet till högre utbildning i finska, också en ökad kontinuitet och progression för elever med intresse för vidare språkstudier samt ämnet läses under skoltid, vilket även kan öka antalet elever som får slutbetyg i ämnet.

Antalet elever som fick slutbetyg i ämnena modersmål finska eller moderna språk finska i gymnasieskolan läsåret 2022/2023 var 103. Vi anser att antalet slutbetyg är katastrofalt lågt. Det finns anledning att granska antalet slutbetyg under flera år bakåt för att få en uppfattning om antalet slutbetyg över tid. Räcker nya ämnesplaner med gammal struktur och gammal lärarutbildning till för att lyfta finska språkets svaga ställning i Sverige?

Enligt uppdrag

Ruotsinsuomalaisten Valtuuskunta/Sverigefinländarnas Delegation Heli Lindström

Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto/Sverigefinska Riksförbundet Hannele Oikarinen

Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto/Sverigefinska ungdomsförbundet Julia Viro